

Jan 1,1-14; Salv 25.12.21

Na počátku bylo Slovo, to Slovo bylo u Boha, to Slovo byl Bůh. To bylo na počátku u Boha. Všechno povstalo skrze ně a bez něho nepovstalo nic, co jest. V něm byl život a život byl světlo lidí. To světlo ve tmě svítí a tma je nepohltila.

Od Boha byl poslán člověk, jménem Jan. Ten přišel proto, aby vydal svědectví o tom světle, aby všichni uvěřili skrze něho. Jan sám nebyl tím světlem, ale přišel, aby o tom světle vydal svědectví.

Bylo tu pravé světlo, které osvěcuje každého člověka; to přicházelo do světa. Na světě byl, svět skrze něj povstal, ale svět ho nepoznal. Přišel do svého vlastního, ale jeho vlastní ho nepřijali.

Těm pak, kteří ho přijali a věří v jeho jméno, dal moc stát se Božími dětmi. Ti se nenarodili, jen jako se rodí lidé, jako děti pozemských otců, nýbrž se narodili z Boha.

A Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi. Spatřili jsme jeho slávu, slávu, jakou má od Otce jednorozený Syn, plný milosti a pravdy.

Doprostřed vánočních koled, odrhovaček i mší nám teď zazněla evangelistova **píseň o slovu, jež se stalo tělem**. Prý tu píseň zpívali evangelistovy sestry a bratři – jimž se tak stávala světlem Kristovy blízkosti. **A tak** ji evangelista zařadil na úvod svého evangelijního svědectví. Křesťané ji tedy zpívali a poslouchali daleko dřív, než začli slavit vánoce. Co z ní o vánocích zaznívá nám?

Na počátku bylo slovo, a to slovo bylo u Boha...

K Bohu, o němž i o vánocích jde, patří slovo – to ať nám je jasné už od počátku. Počátkem se přitom nemíní jen jakési dávné datum, kdy vznikl svět. Píseň i evangelista vědí, že vždycky odněkud musíte začít – a to, odkud začnete, dá směr dalšímu uvažování. Když třeba ve škole začnete čtením a psaním, dají se následně čekat učebnice a sešity...

Kdybyste začali tancem, točilo by se to učení kolem něčeho jiného. Odkud začít o Bohu? Od slova. Když nás evangelista uvádí do vztahu k Bohu, narození jehož syna slavíme, musí začít od slova. Není to samosebou, dopředu nalajnované. Jiní začínají o Bohu a Ježíši třeba od zázraků, ještě jiní možná i od nějakých těch tanců. Na vánoce se zas často začíná u sváteční pohody, ale taky to u ní často rychle skončí. Píseň z evangelia navazuje na ty, kdo věřili a vyřizovali – Bůh s námi začíná tím, že promluví. Osloví. Řekne slovo. Na počátku bylo slovo. I vánoce mohou začít teprve tehdy, když k nám zazní slova toho správného příběhu. Proto v bibli tolikrát slyšíme „*stalo se slovo Hospodinovo*“. A to slovo potřebuje posluchače – třeba Boží lid, který se mohl vydat na cestu do zaslíbené země teprve, když ho oslovilo slovo. Taky to slovo potřebuje svědky jako byl Mojžíš nebo proroci, třeba Eliáš nebo Izaiáš, kteří vyřizovali Božímu lidu, že svým jednáním zahaluje zaslíbenou zemi temnotou a dělá z ní pustinu. Ale že ani tyhle pustiny a temnoty nemohou odloučit od Boží lásky.

A z příběhů slova, které se stalo Mojžíšovi nebo prorokům je jasné: To slovo, kterým to vždycky všechno začne, nás nevede pryč ze světa (třeba do svátků), ale drží nás ve světě.

A ten svět je navíc **plný útoků tmy**.

Vánoce potemní, když nás z jejich obvyklého průběhu cokoli vykolejí. Ale Janova píseň myslí na jiné tmy. Na tmy nelidskosti, sebezahleděnosti – a tu strašlivou sebejistotu, že s nelidskostí a nevybíravým sobectvím nejdál dojdeš. My před tím na vánoce utíkáme do tepla a bezpečí rodinných krbů. Tady rozsvěcujeme svá světélka. Ale slovo, které se o vánocích stalo tělem, chce jako pravé světlo svítit právě i uprostřed nezvladatelných temnot vítězíci nelidskosti. Svě o tom veděl Jochen Klepper, jehož píseň *Noc ke konci se kloní* jsme zpívali. Složil ji v r. 1938, na prahu války – jako evangelík, který si vzal židovku. V bezvýchodnosti nastupujících temnot nakonec pro sebe neviděli žádné nadějně vyhlídky. A přece tehdy do té písně vložil vyznání, že ten narozený se stává světlem i navzdor vítězíci temnotám. A že i temnotami, jež likvidují lidské životy a naděje, proniká svit jitřní hvězdy – spasitele, který se jako ztělesněné slovo o záchraně narodil do našeho světa. Podobné tmy houstly i kolem bratří a sester samotného evangelisty Jana. Přišlo na ně pronásledování a útoky pro víru. Bylo to někde v Sýrii – tam, odkud kvůli vítězíci temnotám násilnictví stále lidé utíkají. A pro něž nechceme mít místa.

Televize nám pohledem na taková trápení nechce kazit svátky, ale evangelista to řekne bez obalu: **V tomhle vašem světě byl** – do něj se narodil – a o **život v tomhle vašem světě mu jde**.

Janova píseň o narozeném slově tedy nechrání před útoky tmy, ale uprostřed temnot obrací o to víc pozornost ke světlu, v němž je **život pro každého člověka**. Život – jehož se násilnické a útočné temnoty nezmocní. Život jako šance a možnost proti temnotám a navzdor jim.

Tohle slovo se stalo, tohle světlo přišlo na svět, když Marie porodila syna svého prvorozeného. Povede se tomu ztělesněnému slovu jinak, než se vedlo slovům plným života, milosti a pravdy předtím? Vlastně se mu vede podobně. Když se to slovo stalo tělem, ztělesnilo nejen tu podivuhodnou moc života Bohem darovaného, ale ztělesnilo i úděl svědků Božího slova. Děti letos ve vánoční hře připomněly, co prožíval jako svědek tohoto slova takový Eliáš.

Jaké to je, když se stane slovo Hospodinovo a svědek pravdy s ním přijde k lidem, k svým vlastním, Božímu lidu, církvi... Už tehdy platilo „jeho vlastní ho nepřijali“.

Zřejmě to patří k povaze těch slov a činů, jimiž se nás Bůh zastává, jimiž rozsvěcí světlo pravdy uprostřed temnot nenávisti a lži a světlo naděje uprostřed bezmoci: Nám se ta slova zdají nepřijatelná. Provokují. Často proto, že jsme se s těmi temnotami naučili až moc dobře vycházet, anebo jsme se nechali přesvědčit, že snít o nějakém světle je totální ztráta času. A když pak do toho přijdou ta Boží slova, jako by si koledovala o to, abychom je poslali někam. Takhle nám zní Boží koleda, s níž nás navštěvuje slovo, co se stalo tělem: Provokuje.

Už třeba tím, že se nedrží našich zaběhlých představ, jaká slova mají znít na vánoce, ale otevírá ty naše zavřené domácnosti. Od tepla domácího krbu vede k utrpení, smutku či křivdám těch, na něž nelitostně dotírají temnoty.

A říká: tohle je svět, v němž chci být slovem života a světlem proti tmám.

Stalo se tedy, co říká píseň: Svět ho nepoznal. Vánoční evangelium to vypráví taky: vládce světa tohoto, imperátor Augustus narození nějakého spasitele v Betlémě naprosto ignoroval. A ignorovali by ho i jeho vlastní – potomci Abrahama, Izáka a Jákoeba – pastýři na betlémských pláních – kdyby k nim nedorazili andělští světloňosi, nerozzářili nebeskou parádu a nezaspívali píseň oslavující příchod pravého světla. Takhle se mezi námi stává slovo tělem – Pán Bůh pošle ztělesnění slova nejživotodárnějšího – a pak mu sám rozsvítí na uvítanou, aby si toho v našem světě a uprostřed Božího lidu aspon někdo všimnul.

Janova píseň si na to nestěžuje, protože ani Pán Bůh si na to nestěžuje. Raději pokračuje pozváním, co se stane těm, kdo to slovo tělem učiněné vzali za své: *dal jim moc stát se dětmi a dědici Božími.* Slovo, ztělesněné v příběhu narozeného Ježíše, zve a uvádí ty, kdo ho přijali, do společenství s Bohem. Můžem si to představit jako takovou hodně velkou a hodně otevřenou domácnost, kde je jasné: nepatříme temnotám – ale Otcí toho narozeného. Vypráví se tu příběh toho jednorozeného – a my opakovaně zjišťujeme: *„Když ty jsi nám světlem, spatřujeme světlo.“* Světlo právě uprostřed temnot, ať už mají podobu chudoby, pláče, hladu, válečného násilí, životní ztracenosti – nebo křivd, nepřátelství, podrazů – a taky vlastní viny a dokonce i smrti. Nejsme zváni se sem jen na chvíli schovat a nalhávat si, že žádné temnoty neexistují.

Ale díky tomu světlu, co si ho sami nenaaranžujeme a nerozsvítíme, na ty temnoty můžeme pohlédnout s jistotou – vy tohle světlo už nepohlíte.

Slovo, co bylo u Boha, co má Bůh pro nás, se stalo tělem a putovalo mezi námi. Od člověka k člověku. Po způsobu Ježíše, neboli v těle Ježíše. Tak jako právě Ježíš přicházel za jednotlivými lidmi v jejich nouzi a v těch jejich temnotách rozsvěcel světlo: Světlo odpuštění, světlo nových šancí, uzdravení, vysvobození z pastí předsudků nebo otrockého života bez jakýchkoli nadějných vyhlídek.

A nám se stala a má stát ještě jedna věc: **jsme pozváni spatřit jeho slávu.** S překvapením, a taky trochu mrazením, jako když člověk moc dobře ví – tohodle nejsem hoden – smíme k tomu příběhu slova, co se stalo tělem, k příběhu Ježíšovu dodat: *„Spatřili jsme jeho slávu.“* Padlo to na nás tak silně a naléhavě, že jsme tomu nemohli uhnout a už ani nechceme uhnout: Síla a pravda toho příběhu je totiž opravdu boží. Jím si necháme svítit – a jím se necháme vést. *Díky Bože, že světlo tvého jednorozeného smíme brát vážněji, než všechny temnoty, jež na nás dotírají. Amen*

Jan 1,1-14; Hod Boží 21

Píseň 294,1

In: Jak vzácný skvost je tvé milosrdenství, Bože! Lidé se utíkají do stínu tvých křídel. Osvěžují se tím nejučtějším z tvého domu, z potoka svých rozkoší jim napít dáváš. U tebe je pramen žití, když ty jsi nám světlem, spatřujeme světlo. Amen (Ž 36,8nn)

Píseň 298

Modlitba

Náš Pane – tvou věrnost a milosrdenství teď chceme slavit a připomínat. Vždyť nemusíme pracně hledat radost a pokoj, nemusíme obstarávat lásku ani zařizovat naději, ale smíme to vše přijímat od tebe. Stojíme nad tím v hlubokém úžasu – co jsme my, že si nás všímáš, že nás obdarováváš? Čekáme od tebe míň než dáváš, bližší je nám myslet na sebe než na druhé. Zvykli jsme si, že v našich vztazích vládne lhostejnost a sobectví a mezi národy nenávisť a kořistnictví, a nečekáme, že se na tom něco zlepší. O to víc děkujeme za betlémskou událost, za narození Ježíše. Dej nám i dnes zaslechnout, že to je událost důležitější, než lidská nevíra a přizpůsobivost. Dej i uprostřed nás vzrůst radosti z tvé lásky – i naději a důvěře v blízkost tvého Království. Amen

1. čtení Iz 8,23-9,2 + Iz 60,1-5

Píseň 277

kázání

Píseň 288

V pokoře a tichosti vyznávejme před svatým Bohem:

I my si neseme v srdci temnoty soběstřednosti, rezignace na solidaritu, únavy a bezmoci. Neumíme důvěřovat zachraňující síle Kristovy blízkosti. Svou starost věnujeme sobě a svým vánocům, místo co bychom se odvážně otevřeli světlu tvé lásky a blízkosti. Přestáváme být svědky narozeného Spasitele. *Před tebou, náš Pane, vyznáváme svoje viny: – VYZNÁVÁME*

Ty nás však, Pane, nenecháváš napospas temnotám. Z příběhu slova milosti a pravdy slyšíme, jak ti na nás a celém světě záleží. V narozeném Spasiteli jsi s námi a vysvobozuješ k víře, naději a obnově života. *Vyznejme svou důvěru hlasitým VĚŘÍME "..."*

Protože nám Ježíš Kristus daroval skutečné smíření, smíme světlem tohoto smíření prozařovat temnoty lidské tvrdosti, nepřátelství a lhostejnosti. I my se můžeme odvážit odpouštět těm, kdo nám ublížili a mít naději pro ty, pro něž jsme ji ztratili. *Vyznejme to hlasitě: PRO LÁSKU KRISTOVU ODPOUŠTÍME*

Slovo milosti: (Tt 3,4n)

Ukázala se добрta a láska našeho Spasitele Boha: On nás zachránil ne pro spravedlivé skutky, které my jsme konali, nýbrž ze svého slitování. Zachránil nás obmytím, jímž jsme se znovu zrodili k novému životu skrze Ducha svatého.

Pozdrav pokoje

Na znamení, že chceme společně sdílet obnovující dary spásy, pozdravme se nyní pozdravením pokoje.

USTANOVENÍ

Pán Ježíš v tu noc, v kterouž zrazen jest, vzal chléb a díky činiv lámal a řekl: VEZMĚTE, JEZTE. To jest tělo mé, které se za vás dává. Takž i KALICH – když bylo po večeři – řka: TENTO KALICH je ta nová smlouva v mé krvi. To číňte na mou památku.

EPIKLEZE:

Rozpomeň se na nás, náš Pane, ve svém království. Podle

svého zaslíbení nás navštív svatým Duchem, aby naše radost z tvého příchodu v těle byla pravdivá a naděje tvého království uprostřed nás i v celém světě rostla a sílila. Ve tvém jménu prosíme: OTČE NÁŠ...

POZVÁNÍ

I slyšel jsem hlas veliký s nebe, řkoucí: Aj, stánek Boží s lidmi, a bydlení bude s nimi, a oni budou lid jeho, a on Bůh s nimi bude, jsa Bůh jejich. A setře Bůh všelikou slzu s očí jejich, a smrti již více nebude, ani kvílení, ani křiku, ani bolesti nebude více; nebo první věci pominuly.

Tuto Boží blízkost pojďme teď ve VP slavit. Zváni jsou bez rozdílu círk. příslušnosti všichni, kdo narozeného Ježíše přijímají jako ztělesnění Boží blízkosti.

Vysluhování – Magnificat (Sv 458) Před tebou (Sv 456)

PROPOUŠTĚNÍ:

1. *V tomť zjevena jest láska Boží k nám, že Syna svého toho jednorozeného poslal Bůh na svět, abychom živi byli skrze něho. Jděte v pokoji*

2. *Nejmilejší, poněvadž tak miloval nás Bůh, i myť máme jedni druhé milovati. (1J 4,10n) Jděte v pokoji*

MODLITBA

Tobě Pane dobrořečíme za chléb připomínající seberozdávající lásku Kristovu. Tobě dobrořečíme i za víno z kalicha odpuštění a naděje. Otevřels' nám s novou silou výhled k tvému království. Znovu jsme byli utvrzeni v důvěře, že jsi při díle, že i při nás konáš svoje dílo a jednou nás přivítáš v cíli. Bože, přijmi náš dík a chválu, že nás neopouštíš a my směli zakusit blízkost tvého království.

AMEN.

PÍSEŇ 294,4

Ohlášení

Přímlyvy

Obdarování blízkostí tvého života a světla, prosíme: Za ty, kdo se ztratili tvé blízkosti. Jímž přestalo být evangelium o tvém narození světlem proti temnotám. Za ty, kdo se topí v temnotách beznaděje, zoufalství, opuštěnosti. *Kyrie eleison* Za oběti násilí mezi národy i skrytého v domácnostech. Za ty, kdo vánoce prožívají v nejistotě, jak bude další rok. Za ty, jímž zdražování vzalo pohodu a životní jistotu. *Kyrie eleison.* Za ty, kdo se přiživují na panství temnot sebespokojenosti, zneužití moci, lhostejnosti k utrpení. Za ty kdo jsou za svým přes mrtvoly, využívají zneužívají utrpení druhých. Postav jim do cesty své evangelium – a když bude potřeba i nás. *Kyrie eleison.*

Za křesťany v této zemi. Ať víme, kde rozsvěcet světlo pravdy a milosti, kde se postavit lži, kde pokorně sloužit potřebným a podporovat zápas o spravedlnost, kde se postavit do cesty lidské troufalosti a namyšlenosti. *Kyrie eleison.*

Poslání 1J 3,23n

Podle toho poznáte Ducha Božího: Každé vnuknutí, které vede k vyznání, že Ježíš Kristus přišel v těle, je z Boha; A to je jeho přikázání: věřit jménu jeho Syna Ježíše Krista a navzájem se milovat, jak nám přikázal. Kdo zachovává jeho přikázání, zůstává v Bohu a Bůh v něm.

Požehnání

Milost Pána našeho Ježíše Krista, láska Boží a přítomnost Ducha Svatého s vámi se všemi. AMEN.

Píseň 293